

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.
Vsque Ad. Pavlvn. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Cap. I. De origine, & fundatoribus Basilicae S. Mariae Maioris, atque adeò
de niuis miraculo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

BASILICAE
S. MARIAE MAIORIS
DE VRBE
A LIBERIO PAPA
VSQVE AD
PAVLVM QVINTVM
PONTIFICEM MAXIMVM
DESCRIPTIO, AC DELINEATIO.
LIBER SECVNDVS.
AVCTORE
ABBATE PAVLO
DE ANGELIS.

DE ORIGINE, ET FVNDATORIBVS
Basilicæ Sanctæ Mariæ Maioris, atque adeò
de Niuis miraculo.

CAPVT PRIMVM.

DIXIMVS superius sanctæ Mariæ Maioris Basilicæ in Exquilini montis angulo perfare, ac ferè in eminentiori parte; quam ob rem ipse mons iure potest felix appellari, tam miro, & stupendo miraculo. Nos de origine, & illis agemus, qui eam fundarunt, deque primo modulo, atque Architecto: quando præter humanam sortem exiterunt, eiusque artifex ille est censendus, qui omnia ex nihilo condidit; modulus ipsa nix, quæ decidit extra temporis ordinem; nimirum vt mortales intelligerent gloriosæ Virginis domum eximie puritatis redunda-

Artifex huius Basilicæ ille censendus est, qui omnia ex nihilo condidit. Modulus ipsa nix quæ decidit extra temporis ordinem,

re; & quodammodo niui affimilari, nec domicilium habere, ni talis candor consistat; quod mirè comprobavit admiranda nix, quæ noluit pati, vt reliquo monti iungeretur, sed coram omnibus ad primum Liberij Papæ ictum, pro fundamentis firmandis à semet diuisit. ex quo comprehenditur, quod si nix noluit fines cum terra habere, nec gloriosa Virgo habebit, nisi animi simplicitas, & candor appareant.

Primi fundatores Ioânes Patritius, & vxor fuerunt. vtrique puri, & Deiparæ Virginis addicti etenim. sedente Liberio Papa, anno Domini 352. hi non minus pietate, quàm natalitijs illustres, cum filios non haberent, ad Beatam Virginem conuersi,

Domus glorio-
sa Virginis or-
miz puritatis
danda.

Primi fundato-
res Ioannis Pa-
tritis, & vxor
fuerunt, sedente
Liberio Papa
anno Domini 352.

ora-

erat
pria
Dei
rit,
lor e
lettis
occu
fim
los a
dem
bi die
hanc
bar. C
rium
ctiam
ne, &
re, m
nos L
vt fac
Cum
aliud
Liber
dir pr
opera
uis sit
quam
expen
quod
tamer
modo
busda
lando
que oc
cusan
ab ant
quia t
rent,
vel du
vniue
propa
Chrif
Quod
lem B
nihil
ex qu
stafu
id mi
duob
quæ h
nihil
ris of
huius
defini
locar
tarum
cum

orabant, vt modum ostenderet, quo propria bona ritè applicarent. quàm benignè Dei mater horum precibus aures porrexerit, inde cognoscitur; quia dum Romæ calor efferuescit, nimirum nonis Augusti, cælestis nix effulsit, Exquilini montis partem occupans: eadem nocte gloriosa Virgo diuifim Ioanni, & vxori in somnis apparuit, illos admonens, quod si cuperent ipsam heredem instituere, Ecclesiam ibi fabricarent sibi dicatam, vbi niuem conspicerent: atque hanc hereditatem esse, quam ab eis optabat. Quo cognito Ioannes diluculo ad Liberium properans, miraculum enarrauit, quod etiam ipsi aduenerat. Quare vnà cum Ioanne, & Clero, Populoque Romano comitante, magna pompa, atque solemnibus hymnis Deo canentibus, ad collem peruenerunt, vt sacræ Basilicæ fundamenta iacerentur. Cum autem eò deuenissent coram omnibus aliud mirum conspicitur. etenim statim ac Liberius Papa primum icum ad terram dedit pro fundamentis sternendis, illa nulla opera, vndique excauata se dederunt ad niuis situm figuram angularem exprimètem: quam Basilicam Ioannes, & vxor proprijs expensis magnificè ædificarunt. atque id est, quod circa hanc historiam dici potest. Quia tamen à nonnullis ex Iunioribus, quodammodo in dubium vocatur, & quidem à quibusdam paucis perorando, atque ad eò vacillando, ab alijs illam prætereundo, nos vtrifque occurremus. Et primum ijs, qui se excusant, nihil de hoc addidisse, quasi nulla sit ab antiquis facta mentio, dicimus accidisse, quia timebant, nè magis tenebras offunderent, quam illustrarent, cum non ad vnius, vel duorum præsentiam, sed ab vrbe Roma vniuersa fuerit conspectum. Quod adeò se propagauit, & orbis partes peragravit, vt à Christianis iugiter solemnia celebrentur. Quod si apud antiquos Scriptores legant talem Basilicam à Liberio constructam fuisse, nihil præterea additum de niuis miraculo, ex quo Liberianæ nomen diù tenuit, vt Anastasius, & alij testantur, minus consequitur id miraculum non comparuisse, quod ex duobus roboratur. Primum illa indicando, quæ superius tetigimus; præterea asserendo nihil contrarij adesse, quod ex veris scripturis ostendetur. Alijs dicimus, non solum huicertissimæ historiæ, sed etiam sibimet defuisse, dum hanc veritatem in dubium reuocant: cum historiæ natura, rerum certarum sit expressio. Quod si Bullas à nobis, cum in Archiuio huius Basilicæ repertas,

A tum in Vaticana Bibliotheca, & alia manuscripta cognouissent, nihil de hoc dubitassent. Primum igitur monstrabimus, quod diximus verum esse, ex quibusdam quæ passim leguntur. & primo ex Romano Martyrologio solemnitate exprimente, quam mater Ecclesia nonis Augusti ob id miraculum agit: *Roma in Exquilijis dedicatio Basilicæ Sanctæ Mariæ ad Nives*. Et Vgonius: *Liberio Papa, cum filios ex se non habuerint Ioannes Patritius Romanus, & vxor equa nobilitate, totam hereditatem Dei matri vouerunt, enixè rogantes, vt aliquo signo exprimeret, in quo nam opere esset ab illis impedienda. quorum preces Virgo exaudiens, nonis Augusti, dum Romæ calor maximè efferuesceret, noctu niue cadente vnâ partem Exquilini collis cooperuit. In qua nocte Virgo separatim Ioanni, & vxori apparuit, dicens, vt illo loco, quem niuem conspersum viderent, Ecclesiam imedificarent, ad Diuæ Mariæ honorem; atque hæc erat hereditas, quam ab illis desiderabat. Quod vbi Ioannes Patritius Liberio notum fecit, protinus respondit, etiam ipsum idem in somnis cognouisse. ex quo Liberius processionem solemnem iubens, in Exquilias processit, & in parte ex niue conspersa, Ecclesiam designauit, quæ ex Ioannis, & vxoris rebus fuit constructa, & à Liberio dicata. Atque hinc est, vt prisci hanc Ecclesiam, Liberianam Basilicam appellent. Blondus pro confirmatione ait his verbis: *Et magno Exquiliarum monte speciosissima est Sanctæ Mariæ Maioris Basilica, cuius fundamenta æstiuæ niuis indicio fuerunt iacta*. Panuinus etiam illos improbare voluit, qui hanc historiam, & miraculum ausi sunt oppugnare. Liberius Papa, qui anno salutis 353. Petri sedem conscendit, Basilicam Sanctæ Mariæ matris Dei, miraculo niuis in Exquilijis, prope aggeres Tarquinij, haud procul à Macello Liuiano, aliàs Liuiæ, à Ioanne Patritio viro clarissimo à fundamentis sua impensa extructam, in honorem Beatæ Mariæ Virginis primam in vrbe, nonis Augusti dedicauit, quæ de nomine suo Basilica Liberij aliquando vocata est. Quo loco est attendendum, quod hic auctor de Liberio ait. Additur ad magis solidandum, id, quod Cardinalis Baronius scribit his verbis: *Hic fecit Basilicam nomine suo iuxta Macellum Libiæ, aliàs Liuiæ*. De Macello Liuiano, loco sic dicto, in Exquilino colle, est mentio apud Sextum Rufum, & Publium Victorium. Porrò quod ad eiusdem Templi erectionem spectat, ex collatis impensis Ioannis Patritij, ea de re per visum admoniti, & miraculo confirmati, descendentes niuibibus nonis Augusti, formamque Templi monstranti-*

Veritas huius miraculi penitè probatur ex Martyrologio.

Vgon. de Rom. stat. pag. 65.

Cur Prisci hanc Ecclesiam Liberianam Basilicam appellauerint. Blond. lib. 3. num. 108.

Baron. tom. 4. ad ann. 367. pag. 247. nu. 4.

Macellum Liuianum.

Nonis Augusti caelestis nix effulsit, eadem nocte B. Virgo diuifim Ioanni, & vxori in somnis apparuit, &c.

Liberius Pontifex vna cum Ioanne, & clero, populoque Romano ad collem peruenerunt, vt Basilicæ fundamenta iacerentur.

Papa primum icum dedit pro fundamentis sternendis.

Nulla opera vndique excauata se dederunt ad niuis situm figuram angularem exprimètem.

Quare ab antiquis non fit facta mentio huius miraculi.

In vita Liberij Papæ Primij.

Bulle de hac historia reperte in Archiuo Basilicæ, & in Bibliotheca Vaticana.

stantibus eam Basilicam erectam esse, eiusdem Ecclesiae monumenta declarant. verum ipsam ab eius Auctore nomine Liberij nuncupatam esse, Marcellinus Presbyter in libello de schismate Vrsicini, certam fidem facit. Et Andreas Fuluius Romanus antiquarius: *Fuit olim quidam patritius Romanus nomine Ioannes, qui cum filijs careret, diuinitusq; abundaret, precibus Deo porrectis petebat, ut locum ostenderet, in quo una cum uxore Templum ex facultatibus fabricaret. Deus aures porrexit, & in somnis admonuit, ut ubi niuim cerneret, Templum adificaret. Quod miraculum etiam Liberio successit. Et in Romano Breuiario: Liberio summo Pontifice Ioannes patritius Romanus, & uxor pari nobilitate, &c. Et inferius: Nonis Augusti, quo tempore in Vrbe maximi calores esse solent, noctu nix partem collis Exquilini contexit. Qua nocte Dei mater separatim Ioannem, & coniugem in somnis admonuit, ut quem locum niue conspersum viderent, in eo Ecclesiam adificarent, quae Mariae Virginis nomine dedicaretur: se enim ita velle ab ipsis heredem institui. Quod Ioannes ad Pontificem detulit, qui idem per somnum contigisse affirmavit, &c. Et paulo inferius: Quare solemni Sacerdotum, & populi supplicatione ad collem venit niue cooperatum, & in ea locum Ecclesiae designauit, quae Ioannis, & uxoris pecunia extructa est.*

Ful. Rom. lib. 1. cap. 6.

Breuiarium Romanum quid de hac historia, et miraculo dicat.

Altera probatio ex Summorum Pontificum auctoritate.

Et haec de prima comprobatione, vel potius fundamento. Altera comprobatio ex summorum Pontificum auctoritate sumetur. Et primum ex Bulla Papae Nicolai Quarti, cuius partem hic assignabimus: *Nicolaus seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Iacobo Sanctae Mariae in Vialata Diacono Cardinali Archipresbytero, & Priori, & Capitulo Basilicae Sanctae Mariae Maioris de Vrbe. Propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam Verbum Patris, quod totus non capit orbis, Ancillam humilem recognoscens, in sua se clausit viscera factus homo; & humilians semetipsum, ut nos diuinitatis suae participes stabiliret. Haec est mulier amicta sole, & luna sub pedibus eius, quae cum virginitate secunda nobis genuit Saluatorem. Haec est illa, quae & mater, & Virgo Deum habuit filium, super choros Angelorum ad caelestia regna exaltata. Haec est utique Virgo sancta Maria, Virgo Virginum, mater Christi, regali ex progenie orta, & Abrahae semine, ex generosa, & Dauidica stirpe concepta, diuinitus mysticis praefigurata miraculis, & sola inter mulieres a virili commercio, & dolore parturientium aliena. Felix namque, & omni laude dignissima sancta Parens, ex qua in mundum*

A *paterni luminis splendor venit, cuius humilitas Deo grata nostris delictis misericordiam impetrauit, & aduocata pro nobis sedula veniam reprobmittit. Dignum certe est, ut Christi fideles loca suis insignita vocabulis condigna reuerentia venerentur, ut a suo filio patre fidelium, qui mentes eleuat, virtutem largitur, & premia, veniam consequantur. Cupientes igitur, ut Ecclesia nostra ad honorem Virginis eiusdem constructa, cuius quidem structuram gloriosus Deus in Sanctis suis, per immissionem niuis aestus tempore mirabiliter indicauit, congruis honoribus frequentetur, &c. Datum Romae apud S. Mariam Maiorem, nonis Ianuarij, anno primo.*

B *Ex qua Bulla id, quod diximus clare deprehenditur, & in huius Basilicae Archiuio asseruatur, atque adeo in Papae Nicolai registro legitur, apud Vaticanam Basilicam. Et Gregorius Vndecimus in alia Bulla id confirmat, in qua plenariam Indulgentiam ad modum Iubilaei illis concedit, qui Diuae Mariae Maioris Ecclesiam visitant, velut Sanctum Ioannem, Sanctum Petrum, Sanctum Paulum inuident. Considerantes, & intra nostrae mentis arcana reuolutes, qualiter gloriosus Deus in sanctis suis in maiestate mirabili opera manuum suarum verificantes olim miro disposuit ordine Ecclesiam Beatae Mariae Maioris de Vrbe fundari, ac construi, & subsequenter etiam dedicari, &c. Datum Auenion. Kalend. Maij, Anno tertio. Et Pius Secundus in quadam Bulla, plenam Indulgentiam ijs impartitur, qui Altare visitabunt, in quo Sancti Hieronymi corpus quiescit. Nos illam partem notabimus, quae ad rem nostram facit. Pius Episcopus seruus seruorum Dei, vniuersis, & singulis Christi fidelibus, praesentes inspecturis salutem, &c. In Beatae Mariae Maioris urbis Romae Basilica, diuino aestus niuis miraculo adificata, &c. Datum Romae apud Sanctam Mariam Maiorem, Anno Incarnationis Dominicae 1453. Duodecimo Kalendas Februarij, Pontificatus nostri anno primo.*

E *Quae Bulla in marmore exculpta legitur, haud procul a Praesepij sacello, cuius archetypus in huius Basilicae Archiuio asseruatur. At licet ex dictis satis veritas eluceat, tamen ad maius robur, & ut contraria opinio tollatur, si forte quorundam animis altius radices egerit, alia manuscripta tertio loco addamus. Et primum ex libro dignoscitur, cuius inscriptio est huiusmodi: Sanctorum Martyrum martyria. & in Cœnobio Diuae Caeciliae Romae conseruatur. Sic enim quodam initio habetur. Qualiter Basilica Sanctae Mariae Maioris de Vrbe, ad signum niuis calitus ostensum*

Huius Ecclesiae structurae descriptio per immisionem niuis mirabiliter indicata.

Hae Bullae Archiuio Ecclesiae asseruatur.

Gregorius XI in alia Bulla confirmat, & Indulgentiam ad modum Iubilaei concedit.

Pius Secundus plenam Indulgentiam conseruatur in quo Sancti Hieronymi corpus quiescit.

Bulla in marmore exculpta legitur.

Ex libro, cuius titulus Cœnobium S. Caeciliae conseruatur.

sum edificata fuit. Ex lib. 2. passionum Sanctorum Martyrum Monialium Sanctae Caecliae Regionis Transtiberim, Ordinis S. Benedicti. Cum ad omnium Sanctorum reuerentiam Christianorum cunctorum debeat deuotio excitari ad Beate Mariae semper Virginis laudem, & praeconia extollenda, eo magis debet se humanus sensus erigere, quanto magis certum est per ipsam nobis reparationis nostrae remedia peruenisse, & caelestis Regni nobis aditum reseratum fuisse, quod primi parentis culpa, fera dirae mortis obstruxerat. Haec siquidem est illa scala caelestis, quam eximius ille Patriarcha Iacob de terris usque ad caelorum summitatem erectam in somnis tantae reuelationis inspexerat. Hanc etiam Sanctissimam Virginem Virga illa significauit, quae a sua radicitus viriditate conuulsa tepestiuae maturitatis flores, & poma produxerat. Haec quoque multis mysteriorum signis, & Prophetarum oraculis nunciata humano tandem generi per fructum ueneris sui reparationem indulsit, & salutem credentium suis pretiosis suffragiis acquisiuit. Nam quanta nobis ipsius meritis, & intercessionibus beneficia diuina promerent, nullis unquam sermonibus poterit explicari. Verum qualiter infra Romanae urbis aemula Beatissima Dei genitrix sibi specialem, & singularem domum elegerit, atque patrociniuum suae dignationis Vrbi almae praestare uoluerit, quia id ratio flagitat, dignum duximus ignoratibus referare. Sic enim ex gestis antiquioribus, & temporum serie legitur, & reperitur in temporibus Constantini, qui primus inter Augustos pro construendis Ecclesijs licentiam relaxauit, usque ad tempora Iunioris Papae Liberij in honorem Beatae uirginis nulla unquam intra urbem fuerat Ecclesia fabricata. & quoniam uidebatur satis indignum, ut urbs, quae totius orbis caput esse dignoscitur, & Christianae Religionis, omniumque Ecclesiarum obtinebat principatum, a patrociniio, & coniunctione, seu habitatione Beatissimae Dei genitricis immunis appareret: placuit diuinae prouidentiae egregiam hanc urbem matris suae habitaculo decorare, quatenus dum a populo frequenter ueneratur in terris, opem suae intercessionis de caelis sibi gaudeat aduenisse. Igitur omnipotens Deus, qui glorioso, & quam stupendo miraculo suae sanctae Genitricis uoluerit, edificandam Ecclesiam omnibus demonstrare dignatus est, ut ad nostra deuotionis studia excitanda, quod diuinis reuelationibus gestum est replicemus. Tempore quo praefatus Papa Liberius Beati Petri sedem prouida gubernatione regebat, quidam Ioannes nomine, almae urbis Patritiatu curam gerens, tam morum, quam nobilitatis generositate praeclarus, possessionum, ac multa-

A rum diuitiarum opulencia locuples, cum filium non haberet, una cum coniuge sua, quae sibi diuina prouidentia tam morum, quam nobilitatis similitudine fuerat associata, Beatissimam Dei genitricem sibi in praecipuam, ac specialem dominam praelegerunt: haec simul uno ore, pari que deuotione Beatissimae Virgini uota soluentes. Regina Calorum, Domina Angelorum, & saluatrix omnium, tibi tanto deuotius fragiles supplicamus, quanto viscera pietatis tuae copiosius erga homines benigna impendis. Accipe igitur B sanctissima mater, quae tibi sincera fidei deuotione persoluimus; & ita uitam nostram, & omnia, quae in terris, ut homines possidemus, solita miseratione dispone, quatenus tibi nostra deserviat actio, & nostra facultas tibi in aliquo beneplacito obsequio expendatur. Non igitur diuina clementia precibus desuit supplicantium; neque piissimae uirginis aures a iustorum petitione desuerunt; sed eorum uota Deus ex alto suspiciens, petitiones ipsorum taliter uoluit effectui mancipare, & fini debito commendare. Intrabat quippe tunc mensis Augusti, quando acrioribus solis ardoribus telluris germina desiccantur, & homines solis adustionibus magis aduruntur. Eo enim tempore uolens Beata Virgo Dei genitrix locum edificandae sibi Basilicae hominibus demonstrare; quaedam nocte dicti iam mensis, id est, nonis Augusti, subito contra naturam temporis aer nimia frigoris congelatione constringitur, & tanta nubium constipatione densatur, ut imbre desuper fusio in ipso casu niuium multitudo deslueret, quae solummodo locum edificandae Basilicae cooperiens, miraculum pariter, & algorem subministravit. In ipsa denique nocte praenominato Pontifici, atque iam dicto Patritio, & uxori suae similem uisionem Sancta Dei genitrix uoluit demonstrare quo, res, & reuelatio miraculi firmaretur aspectu, & subitanea temporis immutatio occultae uisionis reuelatione nosceretur. Apparens igitur Sanctissima Virgo praenominato Pontifici, taliter eum admonitionis miraculo uoluit edocere. Operum tuorum intentio, & circumspectae sollicitudinis uigilantia, qua omnipotenti Deo plurimum placere cognosceris, te modo in hac parte commendabilem reddiderunt, ita ut, quod haec tenus erga mei nominis deuotionem ab alijs non fuerit attentatum, per te nunc mihi placuit consumari: adeo ut causa salutis existas omnibus, qui deuotionem tui pectoris fuerint imitati. Verum ne persunctorium huius reuelationis mysterium ambiguis cogitationibus credas, quod praesentibus tibi uerbis asserui, sub omnium admiratione maximo etiam miraculo uolui confirmare: ita ut contra temporis naturam tantum eum locum hac infusione miranda niuis, quae candore

Precaones, & uota Ioannis Patritii, et eius coniugis.

Exaudite preces, et uota Ioannis Patritii, et eius uxoris.

Miraculum niuis, quo 8. Virgo locum edificandae sibi Basilicae demonstrauit.

Apparuit Beata Virgo Liberio Pontifici, Ioanni Patritio, et eius uxori: reuelans eis miraculum niuis.

Qualiter B. Virgo in Romana urbe sibi specialem domum elegit.

Vique ad tempora Iunioris Papae Liberij in honorem Beatae uirginis nulla unquam intra urbem fuerat Ecclesia fabricata.

rem, & donum sancti Spiritus significat, repleverim; in quo Basilicam nominis mei tibi precipio construendam. Habebis siquidem Ioannem Patritium in hoc quippe idoneum adiutorem, qui ad te summo diluculo tuus praeceptis pariturus venire procurabit; cum quo simul, & uniuerso Clero, ac populo Urbis, ad montem (qui Superagius dicitur) incunctanter accedas; ibique locum à me de industria reseruatum inuenies, atque in eo mox Ecclesiam mei nominis incipias fabricare. Cumque ille in tantae visionis stupore positus miraretur, & de cognitione personae animus hesitaret; ab ea protinus responsum audiuit esse genitricem Mariam Virginem, de qua Dei filius Dominus Iesus Christus, velut sponsus de thalamo, ad homines incarnatus processit. His dictis beata visio ab oculis eius se subtraxit. Sicque eodem momento protextato Patritio, & eius coniugi sub his verbis apparuit. Deuotionem, inquiens, tu peccatoris, & fidele propositum, quo patrocinium nostrae defensionis specialiter elegisti, pio respexi intuitu, & solita erga Christi fideles miseratione suscepi. Quamobrem scire te volo, quoniam tuarum rerum, hereditatumque perpetuum successorem tibi volui prouidere, ita ut dum mihi domum in terra construxeris, ego tibi in caelis copiosum thesaurum, & aeternam construam mansionem. Hoc ergo tibi impero faciendum, ut cum summo mane surrexeris, ad Liberium Papam festinanter accedas. Ego enim domui meae locum speciale elegi, & ut solenis perpetuo habeatur, uoluntate mea ingenti uolui miraculo demonstrare, ita ut in hoc tempore nix ipsum locum cooperuerit, & alium locum nulla penitus infusione contigerit, in quo meo nomine Basilicam, cum consilio Papae Liberij tibi precipio erigendam. Cumque huic, & suae coniugi nomen suum sanctae Dei genitricis indicasset, sanctae reuelationis inspectio ab oculis eorum elabatur, & in tanta eius admiratione dimisit, ut reliquam noctis partem in somnum ducerent, & in diuinis pariter exultarent laudibus. Cumque primo mane ianuam palatij sui ad Pontificem perrecturus exisset, sicut in somnis audierat, totum locum niue coopertum inspexit. qua de re aperta visionis attestacione firmatus, iubentis imperijs anxius obedire curabat. Unde ueloci cursu ad Lateranense Palatium ueniens, Pontificis ostium pia capite uolentia infestare, credens latere Pontificem, quod eadem hora fuerat reuelatum. sed cum amotis obstaculis ad Pontificem peruenisset, anxiusque cuperet, quod sibi reuelatum fuerat indicare, sermonem concepti gaudij prius Papa praeuenit dicens. Omnipotenti Deo, fili charissime, immensas gratias persolvere nos oportet, qui cum simus indigni, & omni meritorum sublimatione priuati, ad specialem suae san-

Beata Virgo uoluit prouidere perpetuum successorem hereditatis Ioannis patritij.

Imperat B. Virgo, ut summo mane Pontificem adeat.

Quid dixerit Papa Ioanni patritio.

A Eae Genitricis obsequium nos dignatus est deputare; atque cum ingenti admiratione hoc, quod impleri per nos uoluit dignatus est declarare, ut qualitate ipsius immutata, pauore, ac stupore nimio omnium corda concusserit. Vnde scire cupio, quoniam iam nuncij ex nostra parte directi, populum simul, & Clerum totius Urbis ad nos pariter uocauerunt; sic enim in mandatis accipi, ut cum ad nos omnes conuenerint, ad Superagium montem simul pergere debeamus, illum locum potissimum requirentes, quem Beata Dei Genitrix inopinata niuium infusione sibi ornatum, speciali prerogatiua reseruauit. Cumque haec uerba compleisset, Senatus, & totius populi maiores praeforibus astiterunt, Pontificem cum magna instantia requirentes, tum ex uocatione sua, tum ex miraculi nouitate plurimum concitati. Cum autem ad eos Pontifex, una cum Patritio, & Cardinalibus uniuersis exisset, hoc sermonis initium ad eos Pontifex exorsus est dicens. Plurimum in Domino fratres gaudere, & exultare nos conuenit, quod cum superna clementia egregiam hanc Urbem caput, & fundamentum Christianae religionis effecerit, & in ea Primatum totius Ecclesiae Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli merita; hodie tamen eam diuinis muneribus, & specialibus donis ampliare, atque decorare dignatur; ita ut tanti praesidij nobis in hoc tempore uoluerit adiutorium adhibere, ut nullus possit ambigere immensa nobis calitus diuina beneficia peruenisse. Ecce fratres carissimi, quod de calo in hoc feruentissimo tempore cecidisse conspiciatis, diuini beneficii indicium declarat, quod omnipotens Deus uoluit terris influere, ut nos sua misericordia dealbandos ostenderet, si ad hoc, quod nobis per sanctissimam suam Genitricem imperare dignatus est, deuotissimis meritis accingamur. Cumque omnibus seriatim exponeret, quae sibi, & Ioanni Patritio fuerant reuelata, omnes unanimiter clamauerunt: Benedictus Deus & ad praedictum locum una cum Pontifice omnes exultantes diuinis laudibus perrexerunt. Requirentes uero locum, quem sancta Dei Genitrix Pontifici praemisera, eum plenum altis niuibus inuenerunt; in cuius siquidem circuitu tam alta nix limitem fecerat, ut nulli uideretur ambiguum, quod ille hunc locum participem niuium infusione fecisse certius uideretur, quod quondam in area Gedeonis uellus rorandum caelesti pluuia euidentius consecrauit. Ad quem locum plebs uniuersa concurrrens immensas gratias Deo, & Beatissime Virgini retulerunt. Mox uero Pontifex fossorium latus accipiens, sicut designauerat nix, proprijs manibus terram capite effodere. quae ex templo aperta est per circuitum, & ita huius gloriosissima Virginis meritis, architectonicis manibus diuina

refe-

Senatus, & totius populi maiores ad Pontificem uenerunt.

Quid Pontifex dixerit Senatus, Populoque Romano.

Ad montem Exquiritum omnes uia curiae Pontificis perueniunt.

Ad locum ubi uniuersa conueniunt gratias Deo & Beatae Virgini retulerunt. Terra ex nigra aperta est per circuitum, cum primam Pontifex terram capite effodit.

Senatus, & totius populi maiores ad Pontificem uenerunt.

Quid Pontifex dixerit Senatus, Populoque Romano.

Ad montem Exquiritum omnes uia curiae Pontificis perueniunt.

Ad locum ubi uniuersa conueniunt gratias Deo & Beatae Virgini retulerunt.

Ad locum ubi uniuersa conueniunt gratias Deo & Beatae Virgini retulerunt.

Ad locum ubi uniuersa conueniunt gratias Deo & Beatae Virgini retulerunt.

reſeruit clementia fundamentum. Immenſi igitur miraculi tam Pontifex cum uniuerſa Curia, quam Clerus, & populus admiratione repleti, vota Deo, & ſuae Genitrici unanimiter perſoluerunt, diuinis pro totius populi expiatione myſterijs celebratis, vnusquique ad viam cum gaudio properauit. Illuſtris verò Patritius tam abundanter omnia, quae neceſſaria fuerant miniſtrabat, vt nihil pateretur deeſſe, quod videretur operi neceſſarium. Vnde omnia, quae habebat Beatiffimae Virgini conferens, & ipſam venerabilem Baſilicam ſibi, & ſuae uxori fecit heredem. Quam praefatam idem Pontifex in honorem Dei, & Beatae Virginiſ Mariae conſecrauit. In qua quidem ſibi Praeſep Domini, cunabula, ſcenum, & pannos noſtri Redemptoris in eiufdem Praeſepis Altari miro ordine reueneret, cum multis alijs, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, atque Virginum reliquijs, quorum nomina ſuperuacaneum eſt nominare, collocauit. In maiori ſiquidem Altari de lacte eiufdem glorioſe Virginiſ; de capillis ipſius, & cunipium ſui ſacraſſimi capitis, vna cum veſtimento ſui ſacraſſimi corporis deuotiſſimè recondidit. Ante quod quidem Altare ſub lapide porfirico Beati Matthiae Apoſtoli corpus requeſcit, & eius caput exterius à Canoniciſ ipſius Baſilicæ conſeruatur: cuius quidem beneficia plenis effectibus in ipſa Eccleſia exuberant quotidie ad gloriam, & laudem omnipotentis Dei, eiufque genitricis, ſemperque Virginiſ Mariae, & omnium Sanctorum, qui viuunt, & regnat in ſaecula ſaeculorum. Amen.

DE SOLEMNITATE,
QVA ANTIQVITVS ECCLESIA,

Cum in Officijs, tum in Miſſis, Niuſ miraculum celebrabat.

Caput I I.

Æc eadem hiſtoria, primum, & ſecundum miraculum fuit ijs temporibus illuſtre, ac perpetuo ab Eccleſia Catholica celebratū: & eadem ſolemnitas, atque memoria, quam noſtris temporibus feſtam agitamus nonis Auguſti peculiari officio recolebatur, vna cum proprio ſacrificio, cum nos Miſſalia, & Breuiaria, libros manuſcriptos, mirè antiquos inuenerimus, tum in Vaticanæ Baſilicæ Archiuio, tum in Sanctæ Mariæ Maioris, & Saluatoris Laterano, nec

Ioannes Patritius abundanter omnia, quae neceſſaria fuerant miniſtrabat, & fecit ſibi heredem ipſam venerabilem Baſilicam.

Pontifex conſecrauit Baſilicam in honore Dei, ac Beatae Virginiſ Mariae, & collocauit Praeſep Domini, cunabula, ſcenum, & pannos cum multis alijs reliquijs.

In maiori Altari recondidit de lacte Virg. Mariae, de capillis ipſius, &c. Sub dicto Altari requeſcit corpus S. Matthiae Apoſtoli.

A non Caſſinenſium Monafterio. Quia verò priſcus mos exiſtit, ad eius confirmationem, minus ab re erit quadam addare ex Miſſalibus, atque Breuiarijs eruta, cum nonnullis Antiphoniſ, Reſponſorijs, Orationibus, & Lectionibus.

Primum ibi ſic legimus: In feſto Sanctæ Mariae ad Niuſ, in primis, & ſecundis Veſperis.

In primis, & ſecundis Veſperis ſic legitur.

Mariae Virginiſ laudem, & praeconia veneranda eò magis debet humanus ſenſus extollere, quo per ipſam certa nobis reparationis remedia promeniſſe ſcimus. Pſal. Dixit Dominus, &c.

Antiphona prima.

Aduocata benigniſſima multis myſteriorum ſignis, & Prophetarum miraculiſ nunciata, ſalutem credentibus, ſuis ſuffragijs acquiſiuit. Pſal. Laudate pueri, &c.

Antiphona ſecunda.

Replicemus igitur deuotiſſimiſ ſermonibus, quam glorioſo miraculo locum ſuae Baſilicæ fidelibus dignata ſit demonſtrare. Pſal. Laetatus ſum, &c.

Antiphona tertia.

In viſione ſummum Praeſepem, atque Ioannem Patritium edocuit, quem ſibi locum ſpeciali prerogatiua praeruaſſet. Pſal. Niſi Dominus, &c.

Antiphona quarta.

Atque idem Papa Liberius dictam Baſilicam venerabiliter conſecrauit; ille verò Patritius omnia, quae erant neceſſaria miniſtrabat. Pſal. Lauda Hieruſalem, &c.

Antiph. quinta.

Eccleſ. 24.

Capitolo. Ab initio, &c. Hymnus.

Oratio. Re, corde, voce, creatura promunt laudis hymnum tuae ſanctitati

Hymnus.

Honor noſtri cultus, & vera ſpes noſtra, pietate plena, praeclara mater, Alme quidem Vrbiſ dignè curam gerens votum, vicit Virgo tuae pietati; Nouum condit templum, fide mente puris, miro modo locum templi demonſtrati, Niuſ praeter morem montem impleuerunt, turba ſtupet, voces dulces extulerunt. Et ad laudem tuam ſancta mater Chriſti gratum fundat templum Liberius Papa. Salus, virtus, decus, ſummo Deo Patri, qui in arce poli per ſaecula regnat. Amen.

Inclina aurem nobis o Regina calorū. Ad quam pro nobis ſe inclinauit Dominus Dominorum.

Verſ.

Reſp.

Ad Magnificat.

Omnipotenti Deo immenſas gratias perſolue re nos oportet, quia cum ſimus omnium meritorum ſublimatione priuati, ad ſpeciale ſuae genitricis Mariae obſequium, nos dignatus eſt deputare. Oratio.

Ad Magnificat.

Deus, qui hodierna die ad declarandam gloriam Beatae Mariae genitricis tuae per

Oratio.

per

R. to. m. u. u. u. u.

u. u. u. u. u.

u. u. u. u. u.

u. u. u. u. u.